

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ελαιόλαδο – Ελιές

I. Εξαγωγικό Εμπόριο Νότιας Αφρικής¹

1. Ελαιόλαδο (κωδικός συνδυασμένης ονοματολογίας 1509)

Το 2021 οι **εξαγωγές της Νότιας Αφρικής** ανήλθαν σε 71 εκ. ZAR (ή 3,9 εκ. Ευρώ, ισοτιμία : 1 Ευρώ = 18 ZAR περίπου), σημειώνοντας αύξηση 7,12% έναντι του 2020.

Σημαντικότερες **χώρες - προορισμοί** ήταν : η Namibia (έλαβε το 22% των συνολικών εξαγωγών από Νότια Αφρική, μειωμένο κατά 0,8% έναντι του 2020) και ακολούθησαν η Botswana (21,4%, αύξηση 0,9%), Zambia (11,6% και αύξηση 32%), Eswatini (8,2% και αύξηση 17%), Malawi (5,9% και αύξηση 19%), Zimbabwe (4,7% και αύξηση 70%), Lesotho (3,9% και αύξηση 2,4%), Mozambique (3% και αύξηση 20%), Γερμανία (2,4% και αύξηση 93%), Η.Β. (2% και μείωση 4%), Καναδάς (1,8% και αύξηση 13%), Μαυρίκιος (1,1% και αύξηση 283%), ΗΠΑ (1,1% και μείωση 61%), Γαλλία (1,1% και αύξηση 2695%), Σιγκαπούρη (1% και αύξηση 146%), Ολλανδία (1% και μείωση 30%), Κογκό (1% και αύξηση 90%) κλπ.

Ο κύριος όγκος εξαγωγών κατευθύνθηκε προς τις χώρες της υποσαχαρικής Αφρικής. Μικρότερες ποσότητες κατευθύνθηκαν προς σημαντικές δυτικές αγορές (Γερμανία, ΗΒ, Γαλλία, ΗΠΑ, Καναδά), δεικνύοντας την κατεύθυνση της εξαγωγικής πολιτικής του κλάδου.

Οι **εισαγωγές** της Νότιας Αφρικής το 2021 ανήλθαν σε 290 εκ. ZAR (ή 16 εκ. ευρώ) αυξημένες κατά 2,9% έναντι του 2020.

Το 61,2% των εισαγωγών προήλθε από την Ισπανία (αύξηση 3,7% έναντι του 2020) και ακολούθησαν η Ιταλία (μερίδιο 31,5% και αύξηση 4,6%), Πορτογαλία (μερίδιο 4,2% αυξημένο κατά 0,16%), **Ελλάδα (2,5% και μείωση 24,8%)** κλπ.

Ισπανία και Ιταλία έλαβαν την μερίδα του λέοντος επί συνόλου εισαγωγών. Η Ελλάδα είχε πολύ μικρό μερίδιο αγοράς, το οποίο το 2021 υπέστη μείωση.

Η αύξηση των εξαγωγών το 2021 ήταν μεγαλύτερη της αύξησης των εισαγωγών. Το εμπορικό ισοζύγιο παραμένει ελλειμματικό για τη Νότια Αφρική.

2. Ελιές (κωδικός συνδυασμένης ονοματολογίας 2005 7000)

Οι **εξαγωγές ελιών της Νότιας Αφρικής** το 2021 ανήλθαν σε 6,4 εκ ZAR (ή 359.000 ευρώ), αυξημένες κατά 36,6% έναντι του 2020.

Σημαντικότερες χώρες - προορισμοί ήταν : Zambia (27% επί συνόλου εξαγωγών και αύξηση 64% έναντι του 2020) και ακολούθησαν η Botswana (23,3% και αύξηση 60%), η Namibia (18,5% και αύξηση 37%), Zimbabwe (11,8% και αύξηση 58%), Mozambique (4,2% και αύξηση 13%), Eswatini (3,3% και αύξηση 1%), Ghana (2,7% και αύξηση 21%), Lesotho (2,3% και αύξηση 24%), Malawi (2,2% και μείωση 27%), Κογκό (2% και αύξηση 40%) κλπ.

¹ Πηγή : στατιστική υπηρεσία Νότιας Αφρικής

Το σύνολο των χωρών προς τις οποίες η Νότια Αφρική εξαγεί ελιές βρίσκονται εντός Αφρικής.

Οι **εισαγωγές** ελιών το 2021 ανήλθαν σε 45,6 εκ. ZAR (ή 2,5 εκ. ευρώ) μειωμένες κατά 7,6% έναντι του 2020.

Το 65,5% των εισαγωγών προήλθε από την Ισπανία μειωμένο κατά 7,7% έναντι του 2020 και ακολούθησαν η **Ελλάδα (μερίδιο 23,8% και αύξηση 16,7%)**, η Ιταλία (μερίδιο 3,4% και αύξηση 5%), η Πορτογαλία (μερίδιο 3,1% και μείωση 49%), το Μαρόκο (μερίδιο 1,7% και μείωση 64%) κλπ.

Η Ελλάδα το 2021 διέθετε σημαντικό μερίδιο αγοράς επί των εισαγωγών.

Το εμπορικό ισοζύγιο του προϊόντος παραμένει ελλειμματικό για τη Νότια Αφρική, με τάση βελτίωσής τους, τόσο από την πλευρά μείωσης των εισαγωγών όσο και αύξησης των εξαγωγών.

II. Βασικά στοιχεία της αγοράς της Νότιας Αφρικής²

Στη Νότια Αφρική έχει ιδρυθεί η ένωση παραγωγών, τυποποιητών, φυτωρίων και εισαγωγέων ελαιολάδου και ελιών, "SA Olive" (<https://www.saolive.co.za/>), με περίπου 250 μέλη και βασικούς στόχους : την αύξηση της εγχώριας παραγωγής, την αύξηση των εξαγωγών και τη μείωση των εισαγωγών.

Το 2020 η καλλιεργούμενη έκταση σε ελαιόδεντρα ανέρχονταν σε 3.700 εκτάρια, εκτιμάται ότι αυξάνεται κατά 20% κάθε έτος και διπλασιάζεται κάθε 4-5 χρόνια, μετατρέποντας, σταδιακά, την ελαιοκαλλιέργεια σε σημαντικό οικονομικό τομέα για την εγχώρια γεωργική μεταποίηση.

Το μέσο μέγεθος καλλιέργειας είναι λιγότερο από 5 εκτάρια, με συνολικά 200 καταγεγραμμένους καλλιεργητές.

Το **95% της ελαιοκαλλιέργειας** βρίσκεται στο Western Cape (χάριν του μικροκλίματος που επιτρέπει την ελαιοκαλλιέργεια στο νότιο ημισφαίριο) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Eastern Cape (2%), Free State (1%), ενώ συνολικά με 1% συμμετέχουν οι Περιφέρειες Limpopo, Gauteng και North West.

Οι κυριότερες **ποικιλίες** ελαιοδέντρων που καλλιεργούνται στη Νότια Αφρική είναι η Frantoio (ιταλική ποικιλία 28% επί συνόλου) και ακολουθούν η Mission (21%), Coratina (10%), FS17 (ή Favolosa 9%), Leccino (6%), Kalamata (6%), Manzanilla (4%), Picual (3%), Koroneiki (3%) κ.α. Η Mission προορίζεται τόσο για ελαιοποίηση όσο και βρώση ελιών, ενώ η Kalamata και Manzanilla μόνο για βρώση ελιών.

Η ετήσια παραγωγή ελαιολάδου εκτιμάται σε 1,5 -2 εκ. λίτρα, ενώ οι εισαγωγές εκτιμώνται σε 5-6 εκ. λίτρα. Για τις ελιές, η ετήσια παραγωγή εκτιμάται σε 1.400 τόνους και αντίστοιχα ίδια ποσότητα εισάγεται.

Εκτιμάται ότι το **90% της συνολικής εγχώριας παραγωγής ελιών προορίζεται για ελαιοποίηση** κυρίως για την κατηγορία Extra Virgin Olive Oil (EVOO), η οποία μεταξύ και άλλων χαρακτηριστικών, έχει οξύτητα μικρότερη από 0,8% (αντίστοιχη οξύτητα για την κατηγορία Virgin Olive Oil 2% και για την κατηγορία Ordinary Olive Oil 3,3%). Οι κατηγορίες Lampante και Pomace δεν είναι κατάλληλες για βρώση.

Η **ετήσια κατά κεφαλή κατανάλωση** ελαιολάδου στη Νότια Αφρική ανέρχεται σε 0,08 λίτρα. Την τελευταία τριετία το ποσοστό αύξησης της κατανάλωσης ελαιολάδου είναι υψηλότερο του ποσοστού αύξησης της παραγωγής, ακολουθώντας τη γενικότερη τάση για υγιεινότερο πρότυπο διατροφής³.

Γενικά, η **ζήτηση φυτικών** ελαίων, φαίνεται να βαίνει αυξανόμενη στη χώρα, με το ηλιέλαιο να κυριαρχεί, ακολουθούμενο από το λάδι σόγιας. Η μέση κατανάλωση ελαίων και λιπών στη Νότια Αφρική το 2020 ήταν 25 κιλά ανά άτομο.

² Πηγή : www.saolive.co.za

³ Βλ. <https://www.farmersweekly.co.za/agri-news/south-africa/consumer-health-trends-positive-for-sa-olives/>

Συνολικά στην Αφρική εκτιμάται ότι μεταξύ 2020 – 2025 η αγορά ελαίων και λιπών θα σημειώνει ετήσια αύξηση 3,8%, λόγω στροφής του καταναλωτή προς την κατανάλωση convenience food, αρτοσκευασμάτων και έτοιμων επεξεργασμένων τροφίμων.

III. Λιανικές τιμές ελαιολάδου και ελιών στη Νότια Αφρική

Αν και το ελαιόλαδο είναι ακριβό προϊόν για τον μέσο Νοτιοαφρικανό καταναλωτή, η εξέλιξη των τιμών το τελευταίο έτος, είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της διαφοράς τιμής, μεταξύ ελαιολάδου και λοιπών ελαίων, δημιουργώντας θετική διάθεση για στροφή της κατανάλωσης προς το ελαιόλαδο.

Ενδεικτικές λιανημπορικές τιμές για extra virgin olive oil τον Ιανουάριο 2023, σε αλυσίδα delicatessen, ήταν :

Aegean Gold,	ελληνικό,	1 lt,	συσκευασία μεταλλική,	286,89 ZAR,
IKAROS	ελληνικό	1 lt,	φιάλη,	199,99 ZAR,
Pietro Coricelli,	ιταλικό,	1 lt,	φιάλη,	255,49 ZAR,
VIVA	ιταλικό (εμφιάλωση),	1 lt,	φιάλη,	175,69 ZAR
Willow Creek,	νοτιοαφρικανικό,	1 lt,	φιάλη,	222,99 ZAR,
Mount Center,	νοτιοαφρικανικό,	0,75lt,	φιάλη,	239,99 ZAR,
Rio Largo	νοτιοαφρικανικό	0,5 lt,	φιάλη,	139,19 ZAR,
Monte Marcello	νοτιοαφρικανικό	0,5 lt,	φιάλη,	167,99 ZAR,
Green Leaf,	νοτιοαφρικανικό	0,5 lt,	φιάλη	106,19 ZAR.

IV. Συμπέρασμα

Συνοψίζοντας, η αγορά της Νότιας Αφρικής, παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες για την απορρόφηση εξαγωγών ελληνικού ελαιολάδου / ελιών, εφόσον οι ενδιαφερόμενες εταιρείες διαθέσουν χρόνο και πόρους για να την προσεγγίσουν.

Υποστηρικτικοί παράγοντες στην εξαγωγική προσπάθεια αποτελούν : ο μεγάλος αριθμός Ομογενών καταναλωτών (περί τα 45.000 άτομα) αλλά και επιχειρηματιών (οι οποίοι δραστηριοποιούνται στους κλάδους εστίασης και καναλιών διανομής) και η καταναλωτική τάση για υγιεινότερο τρόπο διατροφής.

Δεν πρέπει να παραγνωρίζονται σημαντικές προκλήσεις όπως η πίεση που υφίσταται το διαθέσιμο εισόδημα στη Νότια Αφρική (κυρίως λόγω αυξημένου πληθωρισμού), ο υψηλός βαθμός ανταγωνισμού, η πολιτική περί αντικατάστασης εισαγωγών από την εγχώρια παραγωγή, υψηλή διαφθορά, εγκληματικότητα κλπ.

Παρόλα αυτά, η καλή προετοιμασία, η επιτόπια γνωριμία με την αγορά, η επίσκεψη / συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις, κλπ μπορούν να συμβάλλουν στην κατανόηση των δυνατοτήτων / προκλήσεων στη χώρα και στον εντοπισμό των κατάλληλων ευκαιριών.

Η επιτυχημένη είσοδος περισσότερων ελληνικών επιχειρήσεων στην αγορά της Νότιας Αφρικής, εξασφαλίζει την περαιτέρω εξάπλωσή τους στις συνορεύουσες χώρες (Namibia, Botswana, Zimbabwe, Lesotho, Eswatini, Mozambique), κυρίως λόγω της ύπαρξης της Southern Africa Customs Union / SACU (δεν συμμετέχει η Zimbabwe, αλλά έχει πολύ καλές εμπορικές σχέσεις με τη Νότια Αφρική), μέσω της οποίας οι συμμετέχουσες χώρες συντονίζουν εμπορικά θέματα.